

**Minuta reuniunii Sub - Comitetului Sectorial Mediu (SCS M) aferent celei de-a X-a reuniuni
a Comitetului de Monitorizare pentru POIM 2014 - 2020
din data de 17.07.2019**

Reuniunea din data de 17 iulie 2019 a avut loc în Timișoara, la Centrul regional de afaceri.

Participanți: Membrii cu drept de vot selectați pentru SCS Mediu, observatori și reprezentanți ai CE. Secretariatul Permanent al SCS Mediu a constatat întrunirea cvorumul de lucru, prin urmare reuniunea a fost valabil constituită. Lista completă a participanților este atașată prezentei minute.

Scopul reuniunii: examinarea progreselor în implementarea POIM și a obiectivelor acestuia pentru sectorul de mediu, stadiul îndeplinirii condiționalității ex-ante pe sectorul deșeuri, stadiul lansării apelurilor și portofoliul de proiecte pentru POIM, axele 3, 4 și 5, stadiul îndeplinirii obiectivelor POIM stabilite în cadrul de performanță, probleme în implementarea proiectelor, modificările din cadrul POIM 2014-2020, previziuni de contractare și plăți pentru anul 2019 în sectorul de mediu precum și stadiul proiectelor de Asistență Tehnică pentru beneficiarii din sectorul de mediu.

Reuniunea SCS Mediu a fost deschisă de Dna. Oana Marie Arat, director general adjunct DG PEIM, prin prezentarea agendei reuniunii, ședința fiind condusă alături de doamna Marisanda Pârâianu, în calitate de co-președinte al SCS Mediu.

Principalele aspecte discutate conform agendei au fost următoarele:

1. Prezentarea cadrului de performanță al POIM 2014-2020 și a măsurilor propuse pentru axele prioritare neperformante;
 2. Propunerea de modificare POIM;
 3. Stadiul îndeplinirii condiționalității ex-ante pentru sectorul deșeuri;
 4. Stadiul lansării apelurilor pentru Axele 3,4 și 5 POIM, progresul înregistrat de la cea de-a VIII- a reuniune a CM;
 5. Portofoliul de proiecte pentru POIM Axele 3,4 și 5 - stadiul actual și previziuni de contractare 2019;
 6. Stadiul implementării fizice și financiare a POIM - Axele 3,4 și 5 și previziuni privind implementarea;
 7. Stadiul proiectelor de Asistență Tehnică pentru beneficiarii din sectorul de mediu.
 8. Alte teme de discuție
-
1. **Prezentarea cadrului de performanță al POIM 2014-2020 și a măsurilor propuse pentru axele prioritare neperformante.**

Reprezentantul AM POIM, doamna Irina Radu a prezentat stadiul îndeplinirii obiectivelor de etapă și țintele stabilite la nivelul fiecărei priorități.

Unul din instrumentele importante din regulamentul actual pentru evaluarea performanței programelor operaționale este cea evaluare a cadrului de performanță care trebuie realizată cu datele de la sfârșitul anului 2018 și transmisă Comisiei Europene prin raportul anual de implementare din 2019.

Raportul Anual de Implementare a fost aprobat în cadrul reuniunii extraordinare a comitetului de monitorizare din data de 19 iunie 2019, toate datele de analiză fiind prezentate în cadrul acestui raport.

În prezent situația la nivelul POIM, sectorul de mediu, se prezintă astfel:

- Axa Prioritară 3 “Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor”, alocare UE 2,718 miliarde euro FC, la care se adaugă rezerva de performanță de 173,54 milioane euro - are indicatorii de etapă îndepliniți.
Astfel, se consideră că sunt întrunite condițiile pentru alocarea definitivă a rezervei de performanță pentru această prioritate, în cuantum de 204,1 mil. euro.
- Axa prioritară 4 “Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric (alocare UE 302,74 mil euro FEDER, la care se adaugă rezerva de performanță de 22,78 mil euro) - indicatorul financiar ”suma totală a cheltuielilor eligibile certificată de către Comisie”- nu a fost îndeplinit, în timp ce etapele cheie de implementare sunt atinse chiar depășite (ex pentru indicatorul 2S45 *Seturi de măsuri/planuri de management/planuri de acțiune ce urmează a fi elaborate și aprobate din proiectele contractate* ținta propusă s-a dublat: 84 față a de 49.

Principalele cauze care au condus la aceasta situație au fost prezentate de asemenea și în raportul anual de implementare.

Astfel, pentru sectorul de biodiversitate acestea se referă la un număr mic de contracte de finanțare semnate pentru implementarea planurilor de management, precum și eliminarea custodiei ca formă de gestiune a ariilor naturale protejate, prin OUG 75/2018, care a determinat de asemenea un blocaj atât în procesul de evaluare a cererilor de finanțare privind elaborarea/ implementarea planurilor de management, deoarece solicitanții de finanțare nu mai pot îndeplini condițiile de eligibilitate din POIM/Ghidul Solicitantului, cât și în procesul de implementare a proiectelor deja contractate.

Pentru Legea de modificare și completare a OUG 75/2018 a fost admisă o sesizare de neconstituționalitate, urmând ca, ulterior motivării deciziei Curții Constituționale și amendării în consecință a cadrului legal, blocajul generat în procesul de evaluare și implementare a proiectelor să fie eliminat.

Una dintre măsurile inițiate de către AM POIM pentru eliminarea acestor blocaje este relansarea Ghidului Solicitantului pentru Axa Prioritară 4, Obiectivul Specific 4.1.

În domeniul reabilitării siturilor contaminate istoric, problemele sunt legate de slaba capacitate a autorităților locale de a implementa proiecte atipice, corelate cu dificultatea de a identifica proiecte posibile care să asigure respectarea principiului poluatorul plătește iar în ceea ce privește monitorizarea calității aerului, implementarea obiectivelor este încă fezabilă din punct de vedere al timpului necesar pentru implementarea proiectelor preconizate, deși sunt întârzieri la nivelul Ministerului Mediului în pregătirea proiectelor privind sistemele de monitorizare a calității aerului.

Având în vedere cele de mai sus, nu sunt întrunite condițiile pentru alocarea definitivă a rezervei de performanță pentru această prioritate, în cuantum de 26,8 mil. euro.

- Axa Prioritară 5 “Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor”
- alocare UE 478 milioane euro FC, la care se adaugă rezerva de performanță de 33,7 milioane euro.

Obiectivele de la nivelul axei sunt îndeplinite atât în ceea ce privește populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor, unde există proiecte care acoperă din punct de vedere al țintei întreaga populație națională cât și în ceea ce privește kilometrii de plajă incluși în proiecte împotriva eroziunii costiere unde ținta este de mult depășită, în condițiile în care decizia a fost ca proiectul privind eroziunea costieră - faza II- să acopere întreg litoralul și nu doar partea prevăzută inițial.

Având în vedere cele de mai sus, se consideră că sunt întrunite condițiile pentru alocarea definitivă a rezervei de performanță pentru această prioritate, în cuantum de 33,7 mil. euro.

Intervenții pe acest subiect:

Reprezentantul Societății Ornitologice Române, domnul Dan Hulea, a subliniat faptul că deși s-a menționat faptul că unii dintre indicatorii din sectorul de biodiversitate au fost îndepliniți, cu referire în special la elaborarea planurilor de management, un aspect esențial este cum se vor implementa aceste planuri de management, având în vedere numărul redus de proiecte aflate în implementare.

Un alt aspect care a creat un blocaj în cadrul acestui sector este modificarea cadrului legislativ, Ordonanța 75/2018, care a condus la imposibilitatea depunerii proiectelor pentru implementarea planurilor de management. În acest context trebuie precizat în ce condiții se va lansa ghidul solicitantului aferent Axei 4, Obiectiv Specific 4.1 precum și rolul ANANP.

Răspuns reprezentant AM POIM:

Problemele existente sunt cunoscute la nivelul Ministerului Fondurilor Europene.

Ministerul Fondurilor Europene a depus în parlament un amendament la proiectul de lege pentru a salva proiectele care sunt în evaluare sau în implementare.

În ceea ce privește Ghidul Solicitantului, în prezent se așteaptă răspunsul Ministerului Mediului referitor la stabilirea eligibilității solicitanților și cadrul legislativ aplicabil.

Răspuns reprezentant Ministerul Mediului:

În data de 03 iunie 2019 a fost publicată în Monitorul Oficial decizia Curții Constituționale privind admiterea obiecției de neconstituționalitate în cazul Ordonanței de urgență nr. 75/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul protecției mediului și al regimului străinilor, aceasta fiind declarată neconstituțională în integralitate.

Prin publicarea acestei decizii, dispozițiile OUG nr. 75/2018 sunt suspendate de drept pe o perioadă de 45 de zile din momentul publicării în Monitorul Oficial, în acest caz, termenul fiind 18 iulie a.c.

Până la această dată, Guvernul, în calitate de emitent al OUG nr. 75/2018 este obligat să pună în acord prevederile declarate neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

Între timp, a fost aprobată o nouă propunere legislativă, care a fost de asemenea contestată la Curtea Constituțională.

De asemenea au avut loc o serie de reuniuni între Ministerul Mediului și Ministerul Fondurilor Europene pentru definitivarea Ghidului Solicitantului, astfel încât Ghidul să fie lansat în cel mai scurt timp.

2. Modificarea POIM 2014-2020 - propuneri noi de modificare

Reprezentantul DG PEIM, D-na. Anca Tevi, a susținut o scurtă prezentare cu privire la noile propuneri de modificare ale Programului Operațional.

Propunerea de modificare a POIM care se adresează sectorului de mediu vizează completarea tipurilor de beneficiari eligibili în cadrul Axei Prioritare (AP) 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor Obiectivului Specific (OS) 3.2 Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației.

Prin modificarea propusă, se urmărește introducerea unei prevederi prin care operatorii regionali de apă care s-au constituit începând cu anul 2013 pot solicita finanțare pentru proiecte de asistență tehnică, în vederea pregătirii de investiții pentru perioada de programare 2021 - 2027.

Propunerea de modificare este însoțită de anumite condiții, care trebuie îndeplinite de către operatorii înființați după anul 2013, până la adoptarea Strategiei Naționale privind Consolidarea Sectorului de Apă și Apă Uzată și anume:

- să activeze în baza unui contract de încredințare directă acordat de către ADI;
- populația deservită să fie la nivelul operatorului regional care deservește cel mai mic număr de locuitori (conform ultimelor date disponibile la nivelul Asociației Române a Apei, de ex. 58.029 locuitori în anul 2017);
- să nu se fi constituit, total sau parțial, prin preluarea unor unități administrativ - teritoriale de la operatori regionali de apă care erau constituiți la finalul anului 2012; condiția se va menține și pe durata de construire și operare a infrastructurii create, preluarea ulterioară de unități administrativ - teritoriale de la alți operatori regionali de apă atrăgând pierderea eligibilității proiectului de asistență tehnică aprobat;
- Investițiile propuse prin proiectul de asistență tehnică vor avea o abordare strategică și vor asigura complementaritatea cu investițiile existente, în curs de realizare sau planificate (master planuri). Pentru investițiile propuse se va obține un acord de principiu în privința complementarității acestora de la operatorul regional majoritar din județ.

Intervenții pe acest subiect:

Reprezentantul Federației Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară din Domeniul Apei (FADIDA) a solicitat prezentarea elementelor de noutate care au constituit baza acestei propuneri de modificare comparativ cu cea prezentată în cadrul reuniunii anterioare a SCS Mediu precum și justificarea acordării posibilității de accesare a fondurilor europene de către operatori care nu ar trebui incluși în categoria operatorilor regionali ci ar trebui denumiți comunali.

Reprezentantul Jaspers, doamna Doina Franț a intervenit de asemenea pe marginea acestui subiect precizând faptul că propunerea de modificare trebuie completată prin includerea unei justificări suplimentare care să evidențieze complementaritatea din care să reiasă faptul că pentru asigurarea complementarității investițiilor finanțate prin POIM, investițiile propuse prin proiectele de asistență tehnică vor avea o abordare strategică, în baza Master Planurilor județene și a studiilor de fezabilitate aflate în derulare/elaborare.

Ultima intervenție pe această temă a fost din partea reprezentantului AM POIM, domnul Cătălin Bălan, Director General DG PEIM, care a menționat faptul că propunerea de modificare aferentă

programului nu implică o modificare majoră a programului ci urmăresc pe de o parte să existe acolo unde este cazul, lista beneficiarilor eligibili pentru a avea o deschidere mai mare și către alți potențiali beneficiari care nu au avut acces la finanțare, și pe de altă parte pentru a se identifica noi proiecte.

După această intervenție a fost supusă aprobării această propunere ea fiind votată de membrii SCS Mediu în unanimitate.

3. Stadiul îndeplinirii condiționalității ex-ante pentru sectorul deșeuri

Reprezentantul Ministerului Mediului (MM), Dna Marisanda Pîrianu, Director, Direcția Accesare Fonduri Externe a prezentat stadiul îndeplinirii condiționalității ex-ante pentru sectorul deșeuri.

Ministerul Mediului a transmis săptămâna trecută către Ministerul Fondurilor Europene raportul de auto-evaluare prin care se preciza că s-au îndeplinit condiționalitățile ex-ante pentru deșeuri. În acest context, se va avea în vedere implementarea prevederilor OUG 74/2018 privind instrumentele economice.

În prezent stadiul implementării instrumentelor economice este următorul:

- Schema "Pay-as-you-throw" (PAYT) și Responsabilitatea Extinsă a Producătorului (EPR) fac obiectul modificărilor legislative, introduse prin OUG nr. 74/2018 (aprobată prin Legea 31/2019).
- PAYT stabilește tariful diferențiat la populație pentru serviciul de salubritate iar EPR asigură cofinanțarea pentru colectarea separată și valorificarea materialelor reciclabile. Astfel, cetățenii nu vor mai suporta costuri de gestionare a deșeurilor de ambalaje din deșeurile municipale, aceste costuri urmând a fi acoperite de către producătorii de ambalaje și produse ambalate. UAT-urile pot face economie de aproximativ 15 - 20% din tariful de salubritate actual, sume care vor veni de la producători, prin introducerea costului net. Pe de altă parte, prin aceste sume se pot îmbunătăți serviciile publice fără să crească tarifele/taxele de la cetățeni.
- De asemenea, conform prevederilor OUG 74/2018 începând cu data de 01 ianuarie 2019 producătorii au obligația să preia ambalajele reutilizabile astfel încât să realizeze un procent de returnare de min. 80%.
- În ceea ce privește sistemul de garanție și sistemul depozit, începând cu luna martie a.c., s-a instituit sistemul depozit pentru ambalajele primare reutilizabile (0,5 lei pe ambalaje (0,1 - 3 litri) și din 2021 se va institui și pentru ambalajele primare.

Pentru a veni în sprijinul autorităților publice locale, BEI cu sprijinul Jaspers a elaborat o metodologie care prezintă linii directoare pentru implementarea sau pentru a facilita modul de implementare al Ordonanței 74, document care se găsește pe site-ul Ministerul Mediului.

De asemenea, Ministerul Mediului a elaborat planul național de gestionare a deșeurilor iar metodologia prin care se realizează planurile județene de gestionare a deșeurilor a fost aprobată prin Ordinul Ministrului Mediului 140/2019. Astfel, au fost elaborate 11 planuri județene de gestionare a deșeurilor, celelalte planuri fiind în diverse stadii de elaborare.

În anul 2018, urmare a solicitărilor reprezentanților Comisiei Europene, a fost înființat Comitetul Național pentru deșeuri, care are ca scop identificarea acțiunilor necesare pentru implementarea Directivei CE /2008/98 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive, precum și recuperarea întârzierilor care există la nivel național, în scopul atingerii obiectivelor impuse de directivele europene privind gestionarea deșeurilor și punerea în aplicare a măsurilor prioritare de guvernare prevăzute în PNGD, în vederea gestionării deșeurilor municipale.

Totodată, trebuie menționat faptul că anterior acestei reuniuni au avut loc mai multe întâlniri cu reprezentanții Comisiei Europene în ceea ce privește sectorul deșeurilor și au fost solicitate de către CE o serie de situații cum ar fi situația privind contractele de salubritate (pentru circa 20% din populație care la acest moment nu are aceste contracte), o situație a inventarului infrastructurii din SMID-uri și ce investiții suplimentare ar trebui făcute, o situație la zi a modului de implementare a planurilor județene de gestionare a deșeurilor. Aceste situații vor fi transmise la CE de Ministerul Mediului în colaborare cu MDRAP până la sfârșitul luni septembrie.

4 & 5. Stadiul lansării apelurilor pentru Axele 3,4 și 5 POIM, progresul înregistrat de la cea de-a VII-a reuniune a CM și Portofoliul de proiecte pentru POIM Axele 3,4 și 5 - stadiul actual și previziuni de contractare 2019

Reprezentantul AM POIM, Dl. Valentin Simion a prezentat stadiul lansării apelurilor de proiecte pentru axele din sectorul mediu, proiectele depuse în cadrul POIM, precum și previziuni de contractare pentru anul 2019.

În ceea ce privește stadiul lansării apelurilor în sectorul de mediu situația se prezintă astfel:

▶ **8 ghiduri aprobate și lansate:**

- Dezvoltarea infrastructurii integrate de apă și apă uzată (închidere 31.12.2020)
- Evaluarea și monitorizarea calității aerului la nivel național
- Refacerea ecosistemelor degradate
- Reducerea suprafețelor poluate istoric - proiecte noi
- Managementul riscului la inundații, eroziunea costieră și alte riscuri cf. ENR
- Consolidarea capacității de reacție în caz de dezastre
- Dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor
- Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității (relansare, implementare planuri de management, măsuri de conservare, planuri de acțiune).

▶ **6 apeluri de proiecte au fost închise**

- Dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor - proiecte fazate (31.12.2018)
- Situri contaminate - proiecte fazate
- Reducerea riscului la inundații - proiecte fazate
- Consolidarea capacității de reacție în caz de dezastre - proiecte no-regret
- Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității
- Creșterea capacității de transport a energiei electrice și a gazelor naturale (martie 2019).

În ceea ce privește portofoliul de proiecte pentru sectorul mediu, numărul total de proiecte preidentificate este 175 (84 proiecte noi, 51 proiecte fazate, 40 proiecte AT), fiind prezentate informații detaliate privind stadiul pregătirii acestora pentru domeniile apă și apă uzată, deșeurii, biodiversitate, monitorizarea aerului, riscuri la inundații, situri contaminate, managementul situațiilor de urgență.

Intervenții:

Reprezentantul WWF Romania, Dna Raluca Dan a solicitat clarificări cu privire la solicitarea WWF transmisă în atenția MFE având ca obiect elaborarea unor clarificări sau orientări pentru beneficiarii OS 5.1, privind implementarea eficientă și unitară a proiectelor și asigurarea participării transparente a factorilor de decizie în pregătirea proiectelor, referindu-se în special la accesul la documente, informații care să permită formularea unor opinii și eventual formularea

unor recomandări pertinente, amintind faptul că WWF a participat la întâlniri cu ANAR și nu li s-au pus la dispoziție documentele necesare fiind implicați într-o fază ulterioară când decizia fusese deja luată.

De asemenea dna Raluca Dan a solicitat informații cu privire la stadiul pregătirii a două proiecte de prevenire a riscului la inundații, Bârzava și Colibița amintind faptul că în ghid se menționează ca proiectele nu trebuie să prevadă măsuri structurale noi în siturile Natura 2000 și în ariile protejate.

Reprezentanta Ministerului Fondurilor Europene, dna Miruna Poștaru, a precizat următoarele:

- Referitor la stadiul pregătirii celor două proiecte, Beneficiarul a transmis prima versiune a aplicațiilor de finanțare și s-au transmis primele observații. În prezent, documentele se află la Beneficiar pentru revizuire și se așteaptă transmiterea de către Beneficiar a unei versiuni îmbunătățite a aplicațiilor.
- Referitor la adresa transmisă, se pregătește răspunsul și se va transmite în cel mai scurt timp. Se urmărește elaborarea unei metodologii care să detalieze modul în care Beneficiarul să-și desfășoare activitatea respectivă.
- În ceea ce privește cea de-a doua solicitare, vom preciza în mod clar tipurile de măsuri ce vor fi incluse în siturile Natura 2000 sau în ariile naturale protejate.

Reprezentantul Societății Academice din România, dl. Alexandru Manda a intervenit referitor la proiectul Bârzava solicitând clarificări cu privire la următoarele aspecte:

- evaluarea impactului transfrontalier având în vedere faptul că alterarea hidromorfologică se propagă în aval. În Serbia 4 ONG-uri au solicitat deja acest lucru către Agenția de Protecție a Mediului;
- riscul de devastare al afluenților Fizes și Vornic.

Referitor la aceste aspecte, reprezentanta Ministerului Fondurilor Europene, dna. Miruna Poștaru, a precizat următoarele:

- În ceea ce privește impactul transfrontalier, se vor aplica prevederile convenției, beneficiarul a pregătit deja documentația solicitată de legislația națională și cadrul comunitar, fiind în proces de finalizare a documentației în limba engleză, ce urmează a fi transmisă autorităților sârbe.
- Referitor la cel de-al doilea aspect, după cum s-a precizat anterior, proiectul se află încă în etapa de pregătire, s-a primit un prim draft, s-au transmis observații, studiul de fezabilitate este în proces de revizuire. Într-adevăr s-au propus efectuarea unor lucrări pe cei doi afluenți, și în continuare pe Fizes se urmărește renaturarea celor 2 brațe moarte. Astfel, nu vor fi intervenții asupra albiei, iar reprofilările care erau propuse erau de fapt restabilizări ale taluzului care însemnau practic măsuri verzi pentru că urmau să planteze anumite specii de arbuști. În continuare se așteaptă transmiterea de către beneficiar a versiunii revizuite, Beneficiarul fiind în întregime responsabil de acest fapt.

6. Stadiul implementării fizice și financiare a POIM - Axele 3,4 și 5 și previziuni privind implementarea

Reprezentantul AM POIM, Dl. Andrei Chivu, Director în cadrul Direcției Monitorizare Proiecte a prezentat stadiul implementării fizice și financiare a POIM - Axele 3,4 și 5 și previziuni privind implementarea.

Pentru **Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor**, în prezent se află în derulare un număr de **95 proiecte** dintre care 18 proiecte etapizate aferente sectorului deșeuri, O.S.3.1 *”Reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România”*, cu o valoare totală eligibilă de 1.325.590.764 lei (din care cofinanțare nerambursabilă UE 817.309.294 lei), respectiv 77 proiecte aferente O.S 3.2 *„Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației”*, în valoare totală eligibilă de 18.348.906.187 lei (din care UE 12.210.660.276 lei) .

Progresul fizic total al proiectelor(faza I+faza II) din cadrul obiectivului 3.1 este următorul:

- 3 proiecte finalizate: SMID Tulcea, SMID Călărași, SMID Mehedinți;
- 10 proiecte cu progres peste 90%, 2 proiecte cu progres peste 80% și 3 proiecte cu progres de aproximativ 50%.

Progresul fizic total al proiectelor (faza I+faza II) din cadrul obiectivului 3.2 este:

- 3 proiecte finalizate: 2 proiecte de Asistență Tehnică (Ilfov și Galați), 1 proiect finalizat (Hunedoara).
- 18 proiecte cu progres peste 90% la 100%, 6 proiecte cu progres peste 70% , 5 proiecte cu progres de aproximativ 50% . Pentru proiectele noi progresul fizic este de sub 10%.

Pentru **Axa prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric**, în prezent se află în derulare un număr **62 de proiecte** din care în cadrul **O.S. 4.1 “Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate”**:

- 12 proiecte cu progres fizic peste 80%
- 10 proiecte cu progres fizic peste 50%
- 22 proiecte cu progres fizic peste 10%, restul de 18 proiecte fiind la începutul perioadei de implementare.

Pentru **O.S. 4.3 „Reducerea suprafețelor poluate istoric”**

- 1 proiect cu progres fizic de 55% (Iaz Batal - Târgu Mureș) - termen finalizare 2020
- 1 proiect are un progres fizic 1% (Poșta Rât - Turda) - termenul de finalizare este 2020 - pentru acest proiect contractul de lucrări încă nu a fost semnat.

În prezent la nivelul **Axei Prioritare 5** se află în curs de derulare un număr de 8 proiecte din care:

- pentru Obiectivul Specific 5.1 *„Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră”* - 2 proiecte cu progres peste 95% (Fazarea proiectului Watman - sistem informațional pentru managementul integrat al apelor; Fazarea proiectului Lucrări pentru reducerea riscului la inundații în bazinul hidrografic Prut-Bârlad);
- pentru Obiectivul Specific 5.2 *„Creșterea nivelului de pregătire pentru o reacție rapidă și eficientă la dezastre a echipajelor de intervenție”*- 2 proiecte sunt finalizate (Răspunsul Eficient Salvează Vieți II și Multi risc Modulul 1), 1 proiect cu progresul fizic de 99% și 1 proiect este la începutul perioadei de implementare.

La finalul prezentării fiecărei axe prioritare s-a difuzat un material video care a evidențiat progresul fizic înregistrat în cadrul unora dintre proiectele la care au fost efectuate vizite de teren de către Direcția de Monitorizare din cadrul Ministerului Fondurilor Europene.

În urma vizionării acestor materiale a rezultat faptul că în cazul anumitor proiecte progresul fizic a evoluat în ultimul an (ex: Sistem Integrat de Management al deșeurilor în **județul Alba Alba-deșeuri**, proiectul “Concept modern integrat pentru managementul situațiilor de urgență

- VIZIUNE 2020 - I”, având ca beneficiar IGSU) însă există și proiecte la care progresul fizic a fost nesemnificativ (ex: “Reabilitarea și extinderea sistemelor de apă și apă uzată în județul Alba 2014-2020”; „Reabilitarea și extinderea sistemelor de apă și canalizare în județul Brașov”; “Fazarea proiectului “Reabilitare sit poluat istoric Iaz Batal- Tîrgu Mureș”).

În ceea ce privește stadiul implementării financiare, au fost evidențiate următoarele aspecte:

- Până în prezent, pentru sectorul de mediu la nivelul AM POIM au fost procesate 1867 de cereri de plată/ de rambursare cu o valoare totală autorizată de 10.654.984.893,92 lei din care pre-finanțare plătită către beneficiari: 346.159.715,54 lei, rambursări plătite către beneficiari: 10.516.188.661,96 lei și sume suportate de la bugetul de stat (TVA, corecții financiare) 582.286.103,07 lei.
- Au fost transmise la ACP 18 declarații de cheltuieli cu valoare totală de 10.509.497.139 lei și au fost transmise la CE 18 aplicații de plată cu valoare totală eligibilă de 10.541.544.197,95 lei.
- Rata de absorbție a fondurilor UE: aplicații de plată/alocări: 19,74%.

7. Stadiul implementării proiectelor de Asistență Tehnică pentru beneficiarii din sectorul de mediu

I. Stadiul implementării proiectului PISSA-BERD vizând consolidarea sectorului de apă și apă uzată.

Reprezentantul BERD, doamna Venera Vlad a prezentat stadiul implementării acestui proiect. Principalele aspecte abordate au fost:

- Prezentarea stadiului activităților;
- Direcții strategice pentru sector;
- Propuneri privind metodologia de tarifare;
- Activități viitoare.

Prezentarea stadiului activităților

Proiectul de Asistență Tehnică pentru consolidarea sectorului de apă și apă uzată din România a început în data de 06.07.2018 și are ca obiectiv acordarea de sprijin pentru conformarea cu legislația Uniunii Europene în sectorul de apă și apă uzată.

Proiectul este axat pe trei activități principale și anume **elaborarea de opțiuni strategice, perfecționarea sistemului de benchmarking și dezvoltarea capacității operaționale.**

Prima activitate care vizează **elaborarea de opțiuni strategice**, a fost o activitate foarte intensă, au avut loc un număr foarte mare de întâlniri cu toți actorii relevanți din acest sector, s-a elaborat o analiză a necesarului de investiții pentru conformare cu cele 2 directive europene precum și o analiză privind capacitatea de implementare a operatorilor regionali. De asemenea, în luna februarie s-a transmis un draft privind opțiunile strategice pentru dezvoltarea sectorului de apă și principalele concluzii au fost discutate în cadrul seminarului național de la Covasna din luna februarie.

În perioada următoare se are în vedere consultarea cu toți actorii relevanți (ministere, operatori regionali) în vederea definitivării documentului.

În ceea ce privește activitatea având ca obiect **perfecționarea sistemului de benchmarking**, a fost elaborat Raportul privind analiza comparativă cu sisteme internaționale (18.04.2019) și Raportul privind metodologia, platforma și indicatorii (10.05.2019).

Această activitate a pornit de la discuțiile avute cu Ministerul Fondurilor Europene în contextul negocierilor cu Comisia Europeană, unde s-a sugerat ca operatorii regionali să funcționeze ca o companie eficientă în vederea realizării unei comparații cu operatori regionali din alte state europene.

A treia activitate având ca obiect **întărirea capacității instituționale și operaționale** s-a etapizat astfel:

- realizarea unei analize cu privire la nevoile de instruire;
- prezentarea unor propuneri de modificare a contractului de delegare și indicatori de performanță;
- elaborarea unei analize privind nivelurile de tarificare existente și a metodologiei ACB,
- organizarea a 12 workshopuri regionale și 2 vizite de studiu
- demararea a 6 Proiecte Pilot privind Managementul Activelor - OR implicați: Apa Canal 2000 (Pitești); Apaserv Satu Mare; CUP Dunărea Brăila; CUP Focșani; Compania Apa Brașov; Apavital S.A (Iași)

Direcții strategice pentru sector

Raportul privind opțiunile strategice pentru sector a fost transmis la finalul lunii februarie 2019 principalelor instituții relevante din sector - MFE, MDRAP, MAP, ARA, OR, ADI.

În cadrul strategiei s-au evidențiat 3 direcții principale:

- consolidarea politicii de regionalizare;
- îmbunătățirea eficienței și guvernancei sectorului de apă;
- elaborarea unei noi strategii de finanțare.

Plecând de la premisa că se va folosi același mecanism de realizare a investițiilor în vederea conformării, precum și rezultatele analizei privind procesul de consolidare, concluzia este că dacă se vor implementa toate acțiunile necesare unei guvernări eficiente, specificate în strategie și va exista o concentrare a operatorilor la nivel de bazine regionale, se poate discuta de o conformare în 15-20 de ani. În același timp, trebuie să subliniem faptul că în condițiile în care se menține stadiul actual, conformarea se va realiza probabil în 40 de ani, de aceea se impune instituirea unor măsuri ferme și punerea la dispoziție a instrumentelor necesare în vederea creșterii volumului de investiții pentru conformare.

Acest aspect a fost evidențiat și în cadrul Strategiei de finanțare, fiind esențial ca la nivel național sectorul de apă să fie declarat prioritate națională în vederea finanțării.

Propuneri privind metodologia de tarificare

Cele mai bune practici la nivel internațional recomandă trei principii: principiul recuperării integrale a costurilor, principiul "poluatorul plătește" și suportabilitatea consumatorilor.

În România, gândirea strategiilor de tarificare a fost "legată" de proiectele cu finanțare europeană (POS Mediu, POIM), pentru viitor, propunerea este ca strategia de tarificare să fie asumată pe baza unui plan de afaceri/plan de dezvoltare realizat de operator și este asumat de către autoritățile locale.

Activități viitoare:

- Organizarea unor workshop-uri regionale;

- Organizarea de vizite de studiu (2 în ultimul trimestru al acestui an și 2 în primul trimestru al anului următor);
- Demararea unor proiecte pilot pentru managementul activelor.

Intervenții:

Domnul Mihai Doruș, reprezentant Asociația Română a Apei a intervenit precizând faptul că toți operatorii care au implementat un proiect ar trebui să aibă un plan de afaceri sau un plan de administrare, cum e cazul lașului.

II. Acord de Servicii de Asistență Tehnică pentru Proiecte între MFE și BEI

În data de 16.07.2016 a fost semnat Acordul de Servicii de Asistență Tehnică pentru proiecte între MFE și BEI.

Memorandumul de Înțelegere cu Banca Europeană de Investiții aprobat de Guvern stabilește acordarea de asistență tehnică României pentru două arii de intervenție, după cum urmează:

- Necesități orizontale: sprijin pentru întărirea capacității administrative a Autorităților de Management și a beneficiarilor pentru identificarea, pregătirea și implementarea proiectelor; sprijin pentru închiderea Programelor Operaționale Sectoriale de Transport și Mediu 2007-2013; consultanță pentru echipele de proiect și departamentele implicate în pregătirea, managementul și implementarea proiectelor; instruire; sprijin pentru identificarea problemelor de guvernare și adaptarea legislației naționale pentru creșterea absorbției Fondurilor Europene Structurale și de Investiții; sprijin pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante.
- Necesități specifice referitoare la implementarea programelor operaționale: sprijin pentru monitorizare, evaluare, pregătire și implementare; punerea la dispoziție a unor experți care să sprijine pregătirea documentelor necesare pentru pregătirea și implementarea proiectelor; sprijin pentru implementarea instrumentelor financiare în România.

Activitățile principale sunt grupate în 4 categorii: **creșterea capacității administrative, dezvoltare instituțională, pregătirea de proiecte și sprijin în implementarea proiectelor.**

Referitor la *prima activitate*, în ultimele 6 luni, pentru sectorul de mediu s-a analizat documentația (studiile de fezabilitate) pentru 15 aplicații de finanțare.

În ceea ce privește sectorul deșeurilor s-a acordat suport tehnic pentru 32 de proiecte (POS M și POIM) și au fost organizate sesiuni de instruire la care au participat peste 300 de persoane.

Referitor la cea *de-a doua activitate*, au avut loc 38 de sesiuni de instruire, având ca țintă beneficiarii din sectorul de mediu și Autoritatea de management, la care au participat aproximativ 1300 persoane.

Principalele subiecte dezbătute în cadrul acestor sesiuni au vizat, managementul de contract, achizițiile publice, riscurile din cadrul proiectelor.

Pentru proiectele din domeniul apei s-a elaborat checklistul pentru verificarea studiului de fezabilitate.

De asemenea s-a acordat sprijin în activitatea de programare, s-au formulat opinii cu privire la anumite aspecte care derivă din implementarea proiectelor, s-a acordat sprijin în elaborarea instrucțiunilor (ajustarea prețurilor, modificări de contract) și a ghidurilor (Ghidul Indicatorilor și Manualul Beneficiarului).

În ceea ce privește pregătirea de proiecte (activitatea nr. 3) experții BEI au acordat suport Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară pentru definirea viitoarelor proiecte de investiții. De asemenea a fost acordat sprijin pentru elaborarea notei privind implementarea prevederilor OUG nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, notă care a fost publicată pe site-ul Ministerului Mediului. Pe această temă s-a organizat și un seminar în care s-a prezentat metodologia de modificare a tarifelor, aceasta fiind deja aplicată în cadrul proiectului pilot de la Giurgiu.

Activitățile viitoare care vor fi integrate în noul Acord de servicii ce se va încheia după data de 15 ianuarie 2020 (termenul de finalizare al acordului actual) vor avea ca obiectiv etapa de implementare având în vedere faptul că în prezent activitățile principale au vizat etapa de pregătire și partea de dezvoltare instituțională.

Astfel, viitorul acord de servicii va avea ca obiectiv principal acordarea de sprijin beneficiarilor în etapa de implementare precum și susținerea în continuare a Autorității de Management.

Intervenții:

Reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, doamna Cecilia Martin, a solicitat clarificări cu privire la documentația și informațiile rezultate urmare a elaborării analizei Sistemelor de Management Integrat al Deșeurilor - dacă documentația și toate informațiile pot fi utilizate de consiliile județene în elaborarea planurilor județene de gestionare a deșeurilor, pentru că acestea în prezent sunt implicate în elaborarea planurilor județene de gestionare a deșeurilor.

Din răspunsul furnizat de reprezentantul BEI, reiese faptul că acestea pot fi puse la dispoziția fiecărui județ dacă sunt solicitate la Autoritatea de Management.

Dl. Mihai Doruș, reprezentant Asociația Română a Apei a solicitat informații cu privire la proiectele aflate în evaluare, care urmează să fie promovate în acest an.

Reprezentantul BEI, domnul Emmanuel Morel, a evidențiat faptul că evaluarea proiectelor se realizează de către Jaspers, intervenția BEI în procesul de evaluare rezumându-se la îmbunătățirea documentelor tehnice ce urmează a fi evaluate pentru a scurta intervenția Jaspers.

Singurul proiect ce va fi promovat până la sfârșitul anului este cel de la Dolj.

După această prezentare, domnul secretar de stat Cezar Caleap a avut o scurtă intervenție.

Aspectele evidențiate au fost următoarele:

- deficitul de comunicare existent între principalii actori implicați în gestionarea proiectelor (Ministerul Fondurilor Europene, Beneficiari, consultanți);
- lipsa forței de muncă, este o problemă cu care se confruntă majoritatea constructorilor și care generează întârzieri în cadrul proiectelor;
- depunerea eforturilor necesare astfel încât proiectele aflate în implementare să poată fi finalizate, având în vedere faptul că anumite priorități de investiții nu vor mai fi finanțate în viitoarea perioadă de programare;
- inițierea demersurilor necesare pentru pregătirea proiectelor pentru perioada următoare de programare.

III. Stadiul proiectului de Asistență Tehnică gestionat de Ministerul Apelor

Dl. Gheorghe Constantin, director general în cadrul Ministerului Apelor a realizat o scurtă prezentare a stadiului acestui proiect.

În 28 ianuarie 2019, Banca Mondială (WB) și Ministerul Apelor și Pădurilor (MWF) au convenit asupra unui contract de servicii de consultanță rambursabilă (RAS) pentru livrarea de asistență tehnică în România pentru analiza și soluționarea provocărilor pentru conformarea cu Cerințele Directivei privind tratarea apelor uzate urbane (Directiva UWWTD 91/271/CEE).

Contractul de servicii are o durată de 22 de luni și cuprinde următoarele:

- **Componenta 1** - Acordarea de sprijin pentru reactualizarea planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate provenite de la aglomerări umane, reactualizare care să ia în considerare situația infrastructurii realizate până în prezent, modificările survenite în aglomerările umane, resursele financiare disponibile și care să prevadă termene realiste de implementare.

Ministerul Apelor și Pădurilor împreună cu Experții Băncii Mondiale, au în vedere redefinirea aglomerărilor umane, care au peste 2000 l.e, precum și prioritizarea investițiilor necesare, bazată pe situația economică existentă la nivelul aglomerărilor umane și pe stadiul realizării lucrărilor de apă canal în aceste aglomerări.

În acest context, s-a evidențiat faptul că în acest moment există sisteme de canalizare la care nu este conectată populația, precum și sisteme care sunt realizate în proporție variind până la 90% și există aglomerări în care nu au fost realizate nici un fel de lucrări.

- **Componenta 2** - Asigurarea de asistență pentru actualizarea mecanismelor naționale de monitorizare, evaluare și raportare către Comisia Europeană, a modalității de implementare a prevederilor directivei. Se urmărește crearea unui sistem informațional care să poată fi accesat inclusiv de către Comisia Europeană, prin intermediul căreia se poate vizualiza evoluția în implementarea prevederilor Directivei 91/271/CEE, precum și a Directivei privind apa potabilă.
- **Componenta 3** - Elaborarea de recomandări privind dezvoltarea unei Strategii Naționale privind alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate urbane în România. Aceasta va stabili abordarea în care se va continua modul de planificare, finanțare și realizare a infrastructurii specifice. De asemenea, va promova și va prioritiza măsurile necesare pentru asigurarea conformității în cadrul unui Plan național de acțiune privind alimentarea cu apă potabilă, colectarea și epurarea apelor uzate în vederea asigurării planificării bugetare naționale și la nivel local.

Reprezentantul Ministerului Apelor și Pădurilor a subliniat totodată și faptul că deși au fost făcute progrese în implementarea Directivei și au fost investite resurse importante în infrastructura de apă și canalizare, România se confruntă în continuare cu probleme majore legate de respectarea angajamentelor asumate, în special în zonele rurale. Aceste probleme sunt legate de dinamica populației și capacitatea acestora de susținere financiar sistemele nou create, de capacitatea administrativă a autorităților locale de a accesa și implementa proiecte și nu în ultimul rând de capacitatea financiară de a cofinanța proiecte.

Astfel, deși au fost făcute progrese importante mai sunt foarte multe investiții de realizat iar timpul în care investițiile necesare trebuie realizate s-a redus considerabil.

Totodată, pentru ca aceste lucrări să poată fi realizate iar populația să beneficieze și să utilizeze aceste facilități este necesar să avem un echilibru între efortul financiar necesar, posibilitatea asigurării surselor de finanțare și capacitatea de suportabilitate a populației legat de tarifele de conectare la sistemele de canalizare (care au atins gradul de suportabilitate) și susținerea serviciului de colectare și epurare a apelor uzate.

Astfel, realizarea, extinderea sau modernizarea sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare impune o mobilizare uriașă atât de resurse financiare cât și umane, în, prezent România confruntându-se cu o lipsa acută a forței de muncă.

La finalul acestei prezentări, reprezentantul Ramboll, domnul Silviu Stoica a avut o scurtă intervenție precizând faptul că pentru a atrage forța de muncă trebuie să existe proiecte mai atractive și identificate soluții pentru reîncadrarea pe piața forței de muncă a populației active, care în prezent este de aprox. 20%.

Ultima prezentare din cadrul acestei reuniuni a avut ca obiect **Stadiul implementării Planului de evaluare a POIM.**

Potrivit art. 56 al Regulamentului CE nr. 1303/2013, evaluările pe parcursul perioadei de implementare a programelor trebuie să fie realizate pe baza unui Plan de evaluare.

Implementarea planului de evaluare aferent POIM face obiectul unui contract de Asistență Tehnică, finanțat din Programul Operațional Asistență Tehnică.

Pentru componenta de mediu au fost stabilite 4 teme de evaluare și anume:

- Evaluarea intervențiilor POIM în vederea îndeplinirii cerințelor acquis-ului de mediu (OS 3.1, 3.2);
- Evaluarea intervențiilor POIM privind protecția și conservarea biodiversității (OS 4.1);
- Evaluarea intervențiilor POIM pentru protecția mediului în zonele urbane, prin monitorizarea calității aerului și decontaminarea siturilor poluate istoric (OS 4.2 și OS 4.3);
- Managementul riscurilor (OS 5.1 și 5.2).

Toate aceste teme vor fi realizate printr-un contract de asistență tehnică.

Până la această dată, s-a lansat licitația pentru contractarea serviciilor de asistență tehnică, documentația a fost însă respinsă de către ANAP și urmează să fie revizuită și retransmisă în SEAP în vederea contractării.

Alte teme de discuție propuse de membrii SCS Mediu.

Reprezentantul Societății Academice Române, domnul Alexandru Manda, a solicitat informații cu privire la monitorizarea implementării activității legislative din domeniul deșeurilor și respectarea țintelor asumate.

Ca răspuns la această solicitare, reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, doamna Cecilia Martin a menționat faptul că la nivelul ministerului există o centralizare cu privire la stadiul îndeplinirii activităților cuprinse în Planul Național de Gestionare a Deșeurilor.

În completare, reprezentantul Ministerului Mediului, doamna director Marisanda Pîrianu, a subliniat faptul că până în prezent Ministerul Mediului a organizat 10 sesiuni de instruire la nivelul administrațiilor publice, în cadrul cărora s-au prezentat ghidurile pentru realizarea planurilor județene de gestionare a deșeurilor, până la această dată existând un număr de 12 planuri județene de gestionare a deșeurilor într-o fază foarte avansată de a fi finalizată iar celelalte urmează a fi finalizate.

Reprezentantul Ministerului Apelor și Pădurilor, domnul director general Gheorghe Constantin, a cerut clarificări cu privire la solicitarea transmisă de Ministerul Apelor și Pădurilor având ca subiect modificarea Ghidului Solicitantului aferent Axei Prioritare 4.1 în scopul finanțării măsurilor de reducere a impactului asupra corpurilor de apă a modificărilor hidromorfologice (pasaaje de trecere a faunei acvatice pentru lucrările de barare transversală a cursului de apă) și în afara ariei naturale protejate.

Reprezentantul AM POIM, doamna director general adjunct Oana Arat a precizat faptul că această solicitare se află în analiză la nivelul direcțiilor de specialitate din cadrul AM POIM urmând să fie transmis un răspuns în cel mai scurt timp.

Reprezentantul Jaspers doamna Doina Franț, a solicitat clarificări reprezentantului Ministerului Sănătății cu privire la situația din județul Sălaj privind calitatea apei potabile, subliniind faptul că, în conformitate cu prevederile legislației care reglementează acest domeniu, statul membru este obligat să raporteze numai pentru acele surse de apă care deservesc mai mult de 5.000 de locuitori.

Urmare a acestei solicitări, reprezentantul Ministerului Sănătății, doamna Daniela Cârlan a precizat faptul că va transmite solicitarea către direcția din cadrul Ministerului Sănătății cu atribuții privind calitatea apei potabile și se va înainta un răspuns în acest sens.

La finalul reuniunii SCS Mediu reprezentantul AM POIM, d-na. Oana Arat a prezentat concluziile:

- ✓ Se va acorda o atenție sporită în scopul deblocării situației generate de Ordonanța de urgență nr. 75/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul protecției mediului și al regimului străinilor, declarată neconstituțională în integralitate;
- ✓ Propunerea de modificare a programului operațional pentru Axa Prioritară 3, Obiectivul Specific 3.2, se va prezenta în cadrul Comitetului de Monitorizare cu amendamentul invocat de reprezentantul JASPERS;
- ✓ Se va analiza și se va transmite în cel mai scurt timp un răspuns la solicitarea Ministerului Apelor și Pădurilor cu privire la Ghidului Solicitantului aferent Axei Prioritare 4, Obiectiv Specific 4.1 în scopul finanțării măsurilor de reducere a impactului asupra corpurilor de apă a modificărilor hidromorfologice și în afara ariei naturale protejate.
- ✓ Ministerul Sănătății va transmite clarificări cu privire la modalitatea de raportare către CE a datelor referitoare la calitatea apei potabile;
- ✓ În ceea ce privește implementarea prevederilor Directivei 91/271/CEE se vor urmări rezultatele asistenței tehnice în vederea planificării acțiunilor viitoare.

Secretariatul Permanent al SCS Mediu

Întocmit: Mirela COSOVAN, consilier superior SGP, DGPEIM